

ناصر رجب زاده

نویسنده: سعید بختیاری سلطانی

عضو انجمن مطالعات تاریخ پستی ایران

user35335@gmail.com

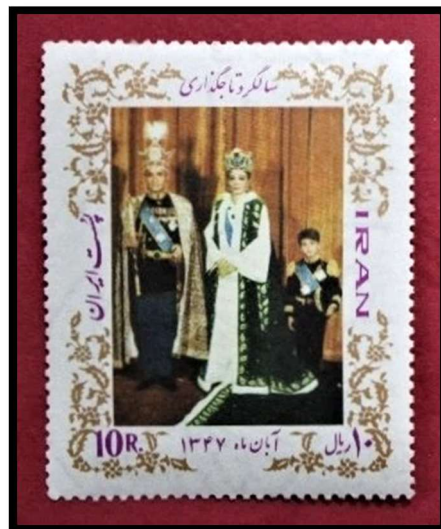
تیر ماه ۱۳۹۹ خورشیدی

آقای ناصر رجب زاده، مجموعه داری است که بیش از ۵۰ سال از اوقات فراغت خود را صرف گردآوری و مطالعه تمبرهای پستی ایران و سایر کشورهای جهان کرده است. ناصر در سال ۱۳۳۳ خورشیدی در تهران متولد شد. اصالت خانوادگی او از شهر تبریز است.

چونامه بخوانی خرد را مران سپرداز و بر ساز با مهران

همی ناز تا آذر آبادگان به جای بزرگان و آزادگان

ناصر در سال ۱۳۴۷ خورشیدی زمانی که نوجوانی ۱۴ ساله بود؛ جمع آوری تمبر را آغاز کرد. او در خصوص چگونگی آشنایی اش با دنیای تمبر می گوید: "در سال ۱۳۴۷ خورشیدی، سالگرد نخست تاج گذاری محمد رضا شاه پهلوی، یک روز عمه ام به خانه ما آمد. آن موقع، ما در شهر شیراز زندگی می کردیم. چون عمه ام تصمیم داشت برای یکی از اقوام در خارج از کشور، نامه بنویسد؛ سر راهش به منزل ما، از پستخانه یک قطعه تمبر ۱۰ ریال سالگرد تاج گذاری خریده بود. در آن تاریخ هزینه ارسال نامه عادی به اروپا ۱۰ ریال و هزینه ارسال به آمریکا، ۱۴ ریال بود. (در اصطلاح پستی به نامه عادی با وزن مصوب، سنگ اول گفته می شود.)

تمبر ۱۰ ریال از سری تاج گذاری محمد رضا شاه پهلوی

وقتی تمبر ۱۰ ریال سالگرد تاج گذاری را دیدم از آن خوشم آمد. تصویر خانواده سلطنتی در اندازه بزرگ با رنگ نارنجی زیبا در پس زمینه تصویر، برایم جالب بود. از عمه ام خواستم تا آن تمبر را به من بدهد. عمه که پافشاری و علاقه ام را دید؛ آن قطعه تمبر را به من داد و این آغاز آشنایی من با دنیای تمبر و مجموعه داری بود.

سری کامل تمبر سالگرد تاج گذاری محمد رضا شاه پهلوی، ۴ آبان ۱۳۴۷ خورشیدی

آن قطعه تمبر، سر نخ شد که برای تکمیل و یافتن سایر رقم هایش با مغازه های تمبر فروشی و چگونگی خرید و فروش آن آشنا شدم. دو رقم دیگر سری تاج گذاری را از پستخانه خریدم. در آن زمان تمبرهای یادگاری به مدت ۶ ماه در پست خانه ها مصرف می شد. (جاری بود.)

سری تمبر یادبود سالگرد تاج گذاری، چاپ کشور یمن، ۱۹۶۸ میلادی، با مهر پستی تجارتي (CTO)

(عکس از: <http://hamidcollection.ir>)

به این نوع از تمبر، "تمبر مشترک" (Joint stamp Issues) گفته می شود.

تمبر بعدی که خریدم؛ تمبر سالگرد تاج گذاری چاپ کشور یمن با مهر تجارتي بود. چون آن موقع در شیراز زندگی می کردیم به اتفاق دوستم، خلیلی، آن تمبر را از مغازه کفاشی واقع در خیابان دهنادی شیراز به مبلغ ۴۵ ریال خریدم. این مغازه کفاشی، علاوه بر کار تعمیر کفش، تمبر هم می فروخت. پسر عموی خلیلی، صاحب باغ خلیلی شیراز بود. باغ خلیلی، چند هزار متر گلخانه داشت که انواع میوه های گرمسیری و گل های تزئینی در آن عمل می آمد و از این بابت در خاورمیانه، نمونه بود. ارتفاع سقف بعضی از گلخانه های باغ خلیلی تا ۸ متر نیز می رسید. خلیلی، دوست و همکلاسی من، تمبرباز بود. او در این کار راهنمایی ام می کرد.

باغ خلیلی شیراز

پس از گذشت یک سال از این اتفاق، متوجه شدم که هر ساله یک جلد کتاب راهنمای تمبر توسط موسسه نوین فرح بخش منتشر می شود که قیمت جدید خرید و فروش تمبرها در آن آورده می شود.

ناصر برای فراهم کردن هزینه مورد نیاز خریدن تمبر، پول توجیبی که پدرش به او می داد را به جای خرج کردن؛ پس انداز می کرد. هنگامی که مبلغ آن قابل توجه می شد؛ با آن تمبر می خرید و به این صورت آلبوم تمبرش را کامل می کرد.

آقای رجب زاده در خصوص حال و هوای آن روزها می گوید: "کم کم متوجه شدم که بعضی از تمبرها نسبت به سایر تمبرها، با ارزش تر و گران تر هستند. وقتی بخت با من یار بود و یکی از آن تمبرهای با ارزش را می خریدم و به مجموعه ام اضافه می کردم؛ دلگرمی بیشتری برای ادامه کار می یافتم."

ناصر با پشت سر گذاشتن دوره هنرستان پیشه (واقع در خیابان حافظ) به دانشگاه رفت و در رشته مهندسی مشغول تحصیل شد. ناصر تا پایان دوران تحصیل در دانشگاه به جمع آوری تمبرهای دوره محمد رضا شاه پهلوی ادامه داد. خودش معتقد است که این دوره ی نخست و آغازین مجموعه داری اش، پله ای بود برای ورود به دوره دوم مجموعه داری که با شناخت و کارشناسی همراه بود. او در خصوص دوره دوم می گوید: "ابتدا کتاب های راهنمای تمبر کشورهای دیگر را خریدم و با تمبرهای با ارزش سایر کشورها آشنا شدم. در ابتدای این مسیر جدید، راهنمای تمبر کشورهای معروف مثل انگلستان، آمریکا، آلمان و ... را می خریدم و بر اساس آن اقدام به جمع آوری تمبرهای آن کشور می کردم. اما با گذشت سالیان، به سراغ کشورهای خاص و کمتر شناخته شده رفتم و موفق به یافتن نمونه تمبر های خاص و کمیاب از آن کشورها شدم. در کنار جمع آوری تمبر،

اطلاعات جانبی از آن کشورها نیز کسب می کردم. اطلاعاتی در خصوص تاریخ، جغرافیا، مردم شناسی، سیاست و ... که بتدریج بر دانش عمومی ام اضافه می کرد.

آقای رجب زاده در این خصوص خاطره ای از یک استاد رشته تاریخ و فرهنگ ایران در دانشگاه میشیگان (آمریکا) به خاطر دارند که از طریق پاکت نامه و تمبرهای ایران، بعنوان ابزار کمک آموزشی به دانشجویانش استفاده می کرد تا با جلوه هایی از تاریخ، شخصیت ها، شهرها و مکان ها آشنا شوند.

ایستاده از راست به چپ، آقایان: سعید رازبانی، محمد حسن کیابخش شاطریان، پرویز امینی، محمد تقی نیل فروش، تموچین کیخسرو شاهرخ

نشسته از راست به چپ، آقایان: حسین قلی کهنبانی، یوسف بهبود چایچی، دکتر سید عطاء الله طاهایی، ناصر رجب زاده، عباس باقری

(عکس: وبگاه موسسه تمبر باقری)

آقای ناصر رجب زاده در خصوص انواع روش های جمع آوری تمبر می گوید: "معمولا به دو صورت می توان به جمع آوری تمبر پرداخت: روش نخست آنست که با آگاهی و راهنمایی یک استاد با سابقه در این رشته به همراه مطالعه مقاله و کتاب های تخصصی به جمع آوری شاخه خاصی از تمبر اقدام کرد. به عبارت دیگر این کار با دانش کافی آغاز شود.

روش دوم، گردآوری تمبر بدون در اختیار داشتن دانش لازم در این زمینه است که مجموعه دار در این روش با آزمون و خطا به پیش می رود و بتدریج دانش خود را در این رشته کسب می کند و اندک اندک مسیر خود را در مجموعه داری می یابد. این روشی است که اغلب مجموعه دارها اینگونه آغاز می کنند. ویژگی این روش، صرف زمان و هزینه ی زیاد است. گاهی بعضی از مجموعه داران در طول این مسیر طولانی، خسته یا سرخورده می شوند و از این رشته خارج می شوند.

آقای رجب زاده در این رشته، راهنما نداشتند. دانش تمبرشناسی ایشان، حاصل تجربه ی سالیان طولانی و صرف هزینه بوده است. او از انتخاب این مسیر خرسند است چون کشف و شهود کسب کرده از این مسیر برایش لذت بخش بوده است. ایشان معتقدند اگر در کنار نوق و علاقه به تمبر به تجارت موجود در این رشته نیز تامل شود؛ دست یابی به دانش و واقعیت های موجود، زودتر میسر می شود. نکته دیگر که مجموعه داران جوان می بایست از آن غافل نمانند آنست که حرکت تک بعدی در یک شاخه موجب محدود شدن چشم انداز ایشان در رشته

تمبرشناسی می گردد. اگر در کنار گردآوری تمبر ایران، گوشه چشمی به تاریخ پستی سایر کشورها داشته باشند؛ کمک بزرگی به وسعت دید کارشناسی ایشان خواهد کرد.

حاصل مجموعه داری هدفمند مانند سرمایه گذاری موفق در تجارت است که علاوه بر اینکه سرمایه نابود نمی شود بلکه هر روز بر ارزش آن افزوده می شود و این مایه خرسندی مجموعه دار است.

آقای رجب زاده معتقد است حمایت، تشویق و درک خانواده در زمینه مجموعه داری عنصر مهمی است. کمترین کاری که از سایر اعضای خانواده بر می آید آنست که اگر مجموعه داری را تشویق نمی کنند؛ مانع حرکت مجموعه دار نگردند. از آرزوهای آقای رجب زاده آنست که مجموعه اش در نمایشگاه، در معرض نمایش عمومی قرار بگیرد تا در جهت افزایش آگاهی در خصوص شناخت تاریخ پستی ایران مفید واقع شود.

مجموعه داران، نگهبانان میراث فرهنگی و هنری کشورشان هستند.

از آقای رافیک آقاجانی برای نگارش مقدمه و متن این مقاله به انگلیسی و از آقای دکتر حسین محمد حسینی برای همکاری و راهنمایی، سپاس گزاری می کنم.

بن مایه:

۱- این مقاله بر اساس مصاحبه آقای منوچهر لطفی (رئیس انجمن مجموعه داران ایران) با آقای ناصر رجب زاده در رادیو فرهنگ، پخش شده در تاریخ ۲۷ اردیبهشت ۱۳۹۸ خورشیدی، نوشته شده است.

۲- برای تکمیل بحث، چند نوبت با آقای ناصر رجب زاده، گفتگوی حضوری انجام شد.

دکتر حسین محمد حسینی در این خصوص می نویسد:

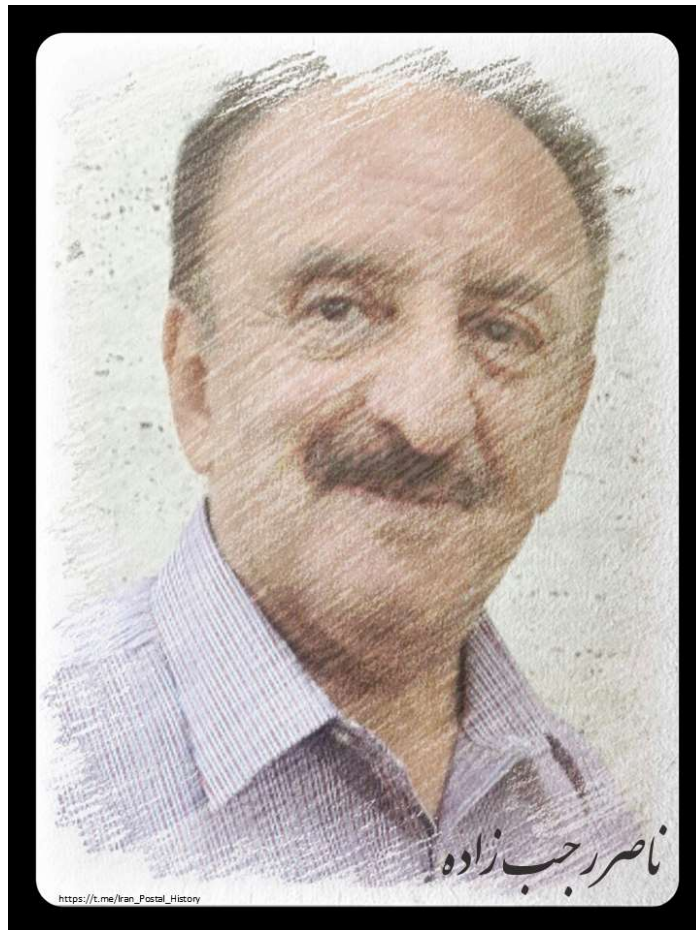
چگونگی تشخیص تمبرهای مرتبط با ایران: دوستان توجه داشته باشند نحوه تشخیص تمبرهای مرتبط با ایران بدین صورت می باشد که حداقل یک موضوع مرتبط با کشور عزیزمان ایران در تمبر مذکور مشهود باشد. مثلا نام کشور یا یکی از شهرها، پرچم، نماد ملی مثل شیر و خورشید، محصول و یا مشخصه ای ویژه از کشورمان که نشان دهنده هویت ایرانی باشد. حیوانات و گیاهانی که با مشخصه ایران یا "Persian" باشد. حتی در برخی از تمبرهای مرتبط فقط نقشه ای از ایران آن هم گوشه شرقی کشور بوده که نام ایران مشخصا نوشته شده بود مثل نمونه ای از تمبر پاکستان. در کل به صرف اینکه فردی یا کسی بیگانه در ایران کار کرده و یا حتی فوت نموده و در آینده برای وی تمبری منتشر شد نشان دهنده ارتباط آن تمبر با ایران نمی باشد مگر اینکه روی تمبر از یک ویژگی از کشورمان مانند نام و یا کار وی در ایران و یا مرگ وی نام برده شده باشد. مثلا از تمبر گریبایدوف روس چاپ شوروی که برای بزرگداشت وی منتشر شده است با عنوان تمبر مرتبط با ایران نام برده شده صرفا به علت مرگ وی در ایران، این تمبر را نمیتوان تمبر مرتبط با ایران دانست مگر اینکه روی تمبر به علت مرگ و محل ان اشاره شود. به این صورت که وقتی فردی نا مطلع یا خارجی این تمبر را در مجموعه مان ببیند سریع متوجه خصیصه ای از کشورمان بشود. کلا این موضوع بسیار متنوع است و ممکن است تمبرهایی مرتبط با ایران باشند که به اصطلاح هنوز کشف نشده اند.

تمبرهای مرتبط یا مشترک با ایران به چند دسته تقسیم میشود:

۱- تمبرهایی که با امضای توافقنامه چاپ تمبر بین دو یا چند کشور منتشر می شوند که با موضوعات مشترک بین آنها انتشار می یابند مثل مشترک ایران و هند، ایران و روسیه، عمران منطقه ای و ...

۲- تمبرهایی که با یک موضوع بین المللی مهم مثل نامگذاری سالها در سازمان ملل یا بزرگداشت اتحادیه پستی جهانی و یا روزهای جهانی مشخص شده در تقویم منتشر می شوند و فقط از یک تیپ و شکل متحد و یا آرم متحد برخوردارند و لزوما با امضای توافقنامه ای بین کشورها منتشر نمی شوند و ممکن است با ان موضوع بسیاری از کشورها اقدام به چاپ آن کنند و به نوعی مشترک با کشورهای انتشار دهنده محسوب می شود مانند سال گفتگوی تمدنها

۳- تمبرهایی که با نماد، آرم، پرچم و یا نقشه و یا موضوعی مرتبط با کشور ایران مثل دانشمندان، شعرا، حیوانات، میراث فرهنگی و تمدنی، ورزشکاران و غیره از سوی دیگر کشورها منتشر می شود که به آن تمبر مرتبط گفته می شود مانند تمبر تخت جمشید ویتنام و یا ابن سینا یا تمبرهای ۲۵۰۰ ساله و ...

Greetings,

In any given subject matter, recognition of the experienced individuals whose lifetime devotions, honest and passionate hard work have been inspired many others is a great tradition that could motivate the younger generation in many ways. In fact, reviewing the memoirs and the achievements of such an individual and appraising the life experiences, can truly be the proof that the right path has been taken throughout these years.

Mr. Nasser Rajabzadeh is a true gentleman who has spent more than half a century of his honorable life studying and working on Persian philately, alongside of holding a fulltime job and family responsibilities.

The presented article is an observation from Mr. Rajabzadeh's interview with Radio Farhang, which is prepared while summarizing several face-to-face conversations with this great individual. Frankly speaking, experts like Mr. Rajabzadeh are exclusive true gems who deserve recognition and appreciation while they are among us.

Rafik Aghajani

Nasser Rajabzadeh

By Saeed Bakhtiari Soltani

Member of Iran Philatelic Study Circle

June 2020

Translated by Rafik Aghajani

Member of Iran Philatelic Study Circle

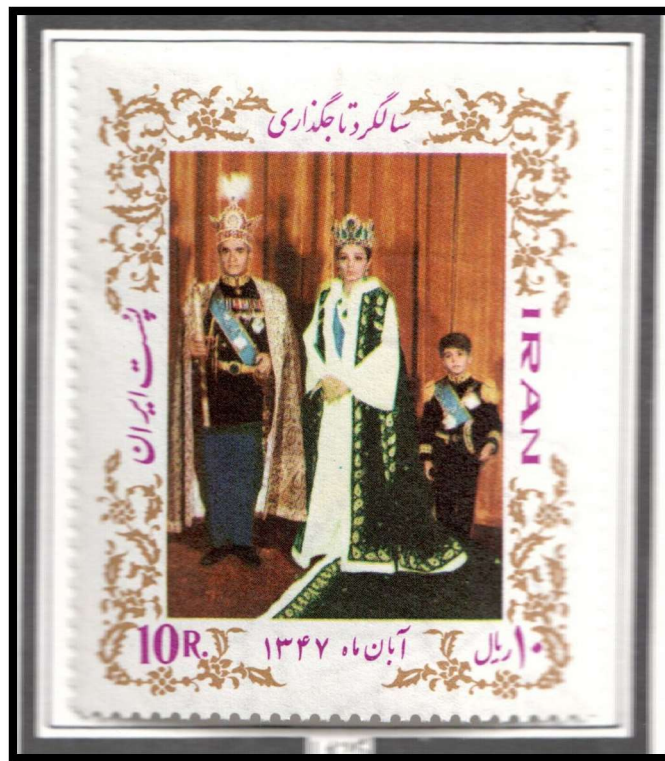
July 2021

Published Date: August 2021

Mr. Nasser Rajabzadeh is a collector who has spent more than half a century of his honorable life studying and working on Persian philately as well as other countries. Nasser was born in 1954 in Teheran; however, his family is originally from Tabriz.

Nasser started collecting stamps in 1968 when he was a 14 years old teenager. He explains how he became acquainted with the world of stamps and philately:

"In 1968, on the first anniversary of the coronation of Mohammad Reza Shah Pahlavi, my aunt came to our house for a visit. At that time, we lived in city of Shiraz. She had a letter to be send to a relative abroad and as result; she had bought the 10 Rials stamp of the coronation anniversary from the post office. At that time, the cost of sending a regular letter to Europe was 10 Rials and the cost of sending it to the United States was 14 Rials. (In Iranian postal terms, a normal letter with an approved weight was called "First Stone"). It was love at the first sight when I saw that stamp of the first anniversary of the coronation. The large image of royal family with a beautiful orange background immediately attracted me. I asked my aunt if I could have that stamp. She eventually gave up that stamp as she saw my interest and persistence. That piece of stamp was the beginning of my journey in the world of philately and collecting of the postal stamps".

10 Rials stamp from the coronation series of Mohammad Reza Shah Pahlavi

For young Nasser, that stamp was the stepping-stone to learn about stamp dealers and how to buy and sell stamps and complete that particular stamp set. He bought the other two stamps of the coronation anniversary set from the post office. At that time, commemorative stamps were sold and used at the post offices for 6 months.

Coronation Anniversary Stamp Series, Yemeni Press, 1968, with Commercial Postage Stamp (CTO)

Nasser also explains how he acquired the second set of his stamp collection:

“The next stamp set I bought was another set of anniversary of the coronation which was printed in Yemen and it was commercially cancelled (Cancelled To Order). I was still living in Shiraz at that time. Accompanied by my friend Khalil, we went to a shoe store located on Dehnadi Street in Shiraz and I bought that set for 45 Rials. In fact, that particular shoe store was also a stamp dealer beside selling and repairing shoes! Khalili was my friend and classmate who was a stamp collector and he guided me while collecting stamps. Khalili's cousin owned the Khalili Garden in Shiraz. Khalili Garden had a few thousand square meters greenhouse with variety of tropical fruits and decorative flowers which was an exemplary garden in the Middle East. The ceiling height of the greenhouses of Khalili Garden was up to 8 meter” .

A year later, Nasser realized a new stamp catalogue is published by Novin Farahbakhsh Institute every year, in which the market values of Iranian stamps can be found.

Nasser was saving his pocket money given by his father to buy more stamps. When the amount was significant, he would buy new stamps to add to his album.

This is how Mr. Rajabzadeh describes the atmosphere of those days:

"Little by little, I realized that some stamps are more valuable and expensive than other ones. When I was lucky enough, I would buy and add those stamps to my collection; which would encourage me to keep collecting."

After graduating from vocational high school (located on Hafez Street), Nasser went to university to study Engineering. Nasser continued collecting the stamps from the Mohammad Reza Shah Pahlavi era until he graduated from the university. He believes that this period of his life was the milestone to move to the next phase of being a knowledgeable and experienced collector. This is how he describes those days:

“I started buying foreign stamp catalogues to get familiar with the valuable stamps of other countries. At the beginning of this new journey, I acquired several catalogues of well-known countries such as England, United States, Germany, etc. and started collecting the stamps from those countries as well. Over the years, I got familiar with less-known countries and managed to find some rare stamps from those specific countries as well. In fact, collecting stamps of other countries helped me to learn more about their

culture, history, geography, politics and society and I was able to enhance my general knowledge as well”.

In this regard, Mr. Rajabzadeh remembers a professor of Iranian history and culture at the University of Michigan (USA) who was using Iranian stamps and covers as teaching materials to make his students familiar with history, famous figures, cities and historic monuments of Iran.

Standing from right to left, Gentlemen: Saeed Razbani, Mohammad Hassan Kiabakhsh Shaterian, Parviz Amini, Mohammad Taghi Nilforosh, Temouchin Kaykhosro Shahrokh

Sitting from right to left, Men: Hossein Gholi Kahanbani, Yousef Behbood Chaichi, Dr. Seyed Ataullah Tahaei, Nasser Rajabzadeh, Abbas Bagheri

Mr. Nasser Rajabzadeh explains the different methods of collecting philatelic items:

"Usually, stamps can be collected in two ways: you can start collecting while being mentored by an experienced collector and studying related articles and books and catalogues and focusing on certain field of philately. In other words, you start collecting with sufficient amount of knowledge and mentorship. The second method is to collect stamps without obtaining the necessary knowledge. The collector will go through a lot of trials and errors and gradually acquires the knowledge in this field and finds his or her own field of collecting. In fact, this is how most collectors started. This difficult method requires spending a lot of time and money. Sometimes collectors get tired and frustrated along the way and give up collecting as a result”.

Mr. Rajabzadeh had no guidance and mentors in this field. He spent a lot of time and money to gain his philatelic knowledge. He is glad to choose this difficult path and he describes it as a joyful journey to obtain the knowledge and the fame. Besides having genuine personal internet, Mr. Rajabzadeh also believes that if collectors think through

the financial gains in the world of philately, it will expedite the process of obtaining the knowledge in this field. He also believes that young collectors should not have a one-dimensional approach while collecting since it would limit their perspective in the world of philately. If collectors pay attention to the postal history of other countries while collecting the philatelic items of Iran, it will significantly contribute to the development of their knowledge and expertise.

The outcome of collecting philatelic items with determination is similar to a successful investment in business, in which your assets not only stay intact, but also gain value every day and this results endless satisfaction for the collectors.

Mr. Rajabzadeh believes that encouragement, understanding and support of the family is an important element while collecting. If family members absolutely cannot be supportive for any given reason, he encourages them to cruise neutral and do not discourage the collectors. One of Mr. Rajabzadeh's wishes is to display his collection during a public philatelic exposition to increase awareness about postal history of Iran.

Collectors are the guardians of their country's cultural and artistic heritage.

I would like to thank Rafik Aghajani for the translation of this article in English and Dr. Hossein Mohammad Hosseini for his cooperation and guidance.

References:

- 1- This article is based on the interview of Mr. Manouchehr Lotfi (President of the Iranian Collectors Association) with Mr. Nasser Rajabzadeh on Radio Farhang, broadcast on May 17, 2019.
- 2- To complete the discussion, several face-to-face conversations were held with Mr. Nasser Rajabzadeh.